

LA RESPONSABILITAT PENAL DEL PERSONAL DE NACIONS UNIDES

SUPÒSITS D'EXPLOTACIÓ I ABUSOS SEXUALS

XAVIER PONS RAFOLS (DIR.)

ELISENDA CALVET MARTÍNEZ (COORD.)

RESUM EXECUTIU

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

RESUM EXECUTIU

Un dels elements que caracteritza, des del final de la guerra freda, l'acció de les Nacions Unides en relació amb el manteniment de la pau i la seguretat internacionals ha estat la constant multiplicació del nombre d'operacions de manteniment de la pau, així com el seu caràcter cada vegada més multidimensional o multifuncional. En aquest context, a principis de la passada dècada va començar a aflorar i causar una certa alarma un problema que no havia assolit fins aleshores el nivell de preocupació que els nous paràmetres de conscienciació social, així com l'extensió del fenomen, van generar en la comunitat internacional. Es tracta dels supòsits denunciats d'explotació i abusos sexuals comesos per part de personal que pertany a operacions de manteniment de la pau de les Nacions Unides, que han tingut un impacte important en l'opinió pública. Aquests supòsits van suscitar, per primera vegada, prou preocupació internacional com perquè fossin objecte d'un examen, jurídic i polític, per part de les Nacions Unides, en especial per l'Assemblea General i la mateixa Secretaria General.

L'anàlisi del tema per part de l'Assemblea General s'ha centrat gradualment en la consideració de la responsabilitat penal dels funcionaris i experts de les Nacions Unides en missió en la mesura en què aquestes categories de persones poden ostentar certes immunitats jurisdiccionals que, com a mínim, poden ocasionar l'efecte pràctic d'una certa impunitat en relació amb els seus presumptes actes delictius. El problema jurídic de base es troba en el fet, d'una banda, que l'estatut jurídic d'aquest personal de les Nacions Unides -amb les immunitats que comporta- pot facilitar l'elusió de la jurisdicció penal de l'Estat receptor on té el seu lloc de destí; i, d'altra banda, que les Nacions Unides només poden exercir mesures disciplinàries sobre el seu personal, ja que no tenen possibilitats d'exercir jurisdicció penal que, excepte en els supòsits de jurisdicció penal internacional

INFORMES 6/2012 La responsabilitat penal del personal de Nacions Unides. Xavier Pons i Elisenda Calvet

Informe complet, en castellà, disponible a: <http://bit.ly/M3iFEO>

Informe complet, en anglès, disponible a: <http://bit.ly/1pUBsIZ>

per determinats crims de greu transcendència internacional, continua sent retinguda pels Estats sobirans.

Més enllà de les consideracions jurídiques i de les dificultats tècniques, el que també s'ha posat de manifest és una consideració fonamentalment política en el sentit que no només els actes delictius, sinó l'aparença d'impunitat que es pogués derivar per al personal de les operacions de manteniment de la pau pels actes il·lícits comesos en missió al servei de les Nacions Unides, danyen enormement la imatge i la confiança i credibilitat en l'actuació de les Nacions Unides. No hi ha dubte, en aquest sentit, que l'exercici de les altes responsabilitats de les Nacions Unides en relació amb el manteniment de la pau i la seguretat internacionals han de resultar afavorides si s'avança a posar fi a la impunitat fàctica que s'ha constatat en relació amb delictes com els d'explotació i abusos sexuals comesos presumptament per funcionaris i experts de les Nacions Unides en missió.

En les últimes resolucions de l'Assemblea General sobre aquest tema s'ha avançat cap a la formulació, a títol de recomanació general, de diverses iniciatives que, si els Estats les desenvolupessin en la seva pràctica, podrien contribuir a reduir els supòsits d'impunitat i assegurar l'exercici de jurisdicció. Així, s'ha instat els Estats a fomentar la cooperació internacional judicial en matèria penal en aquest àmbit i a promoure el desenvolupament de legislacions internes que garanteixin l'exercici de la jurisdicció penal per part ja sigui de l'Estat receptor, de l'Estat de nacionalitat del funcionari o expert en missió o d'un tercer Estat. Es tracta d'una cooperació internacional que pot permetre desenvolupaments pràctics i fer més efectiva la responsabilitat penal dels funcionaris i experts de les Nacions Unides en missió davant de la paràlisi en la qual sembla que ha entrat la proposta d'una nova Convenció internacional presentada pel Grup d'Experts Jurídics l'any 2006.

INFORMES 6/2012 La responsabilitat penal del personal de Nacions Unides. Xavier Pons i Elisenda Calvet

Informe complert, en castellà, disponible a: <http://bit.ly/M3iFEO>

Informe complert, en anglès, disponible a: <http://bit.ly/1pUBsIZ>

INSTITUT
CATALÀ
INTERNACIONAL

PER LA PAU

GRAN VIA, 658 BAIX. 08010 BARCELONA
T. 93 554 42 70 | F. 93 554 42 80
ICIP@GENCAT.CAT | WWW.ICIP.CAT